

Til Helse- og omsorgsdepartementet v/ Ole Henrik K. Bjørkholt
Fra NHO Reiseliv
Kopi
Dato 7. juli 2022
Sak Regjeringens strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien

NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3 700 medlemsbedrifter. Vi er tilknyttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). Vi arbeider for å sikre våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen. Medlemsbedriftene er representert innen overnatting/servering, camping, transport, opplevelser, formidling og landsdels- og destinasjonsselskap.

NHO Reiseliv synes det er positivt at regjeringen har kommet med "Regjeringens strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien" (heretter Beredskapsplan). Som vi skrev i vårt opprinnelige høringssvar i februar i år, er det ønskelig å gi innspill på mer omfattende detaljnivå for beredskapsplanen som nå foreligger som nå skal brukes ved fremtidige pandemier og lignende kriser. Nedenfor tar vi opp noen momenter vi ønsker å drøfte.

Vi takker for muligheten til å komme med ytterligere innspill på basis av det som Regjeringen nå har lagt frem.

Høringer og kontakt

NHO Reiseliv har savnet å bli tatt med på høring om smittevernstiltak eller andre relevante ordninger, selv med kort høringsfrist. Om dette var blitt gjort, ville man kunne unngått en del logiske brister og samtidig også bidratt til å øke forståelsen for bransjens behov og at disse kunne dekkes uten å gå på bekostning av smittevern. Vi ønsker nok en gang å ta opp dette poenget, og savner momenter knyttet til dette i regjeringens strategi. Vi kan stille opp på svært kort varsel, og også raskt klare å samle representanter for både små, mellomstore og store representanter i reiselivsnæringen. I en krisesituasjon må det lages systemer slik at regelverket kan endres på kort varsel ut ifra behovet som den konkrete krisen krever. Det innebærer at det må være system for høringer m.m., selv om det vil være svært kort høringsfrist. Samt at det må settes sammen grupper på kort varsel som kan komme med viktige innspill.

Det er nødvendig med mer løpende kontakt mellom bransje og myndigheter under en pandemi, og regulatoriske avsjekker vil fjerne noe av uforutsigbarheten som medlemmene våre følte sterkt på under pandemi-årene. Dette kan løses bl.a. annet med en etablering av faste møteplasser.

Det er også grunn til å påpeke at servering, uteliv og arrangementer har ganske strenge restriksjoner allerede på lavt nivå sammenliknet med andre tilsvarende aktiviteter: Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller, fornøylesparker, lekeland, spillehaller og lignende virksomheter har alle mildere restriksjoner enn restaurant/uteliv og kurs og konferanse. En gjennomgang BT gjorde av Bergens ukesrapporter som så på fordelingen av smittetilfeller etter smittested, viste at siden 2. august 2021 til desember 2021 kunne 1,5 prosent av de til sammen 12.373 registrerte tilfellene knyttes til gjester på restaurant, bar eller utested. I samme tidsperiode er 6,6 prosent kategorisert under privat besøk og privat fest. BT bemerker samtidig at det er "stor usikkerhet til disse tallene, da 48 prosent av tilfellene har ukjent smittevei eller data mangler", men det gir en indikator om at de som får de strengeste reguleringene ikke alltid er de som er årsak til smitte.

Hotell som beredskap

Vi så under pandemien reiselivet utgjorde en svært viktig del av samfunnets beredskap og sentrale infrastruktur. Hoteller ble brukt til innkvartering og karantene og bidra med helt vesentlige tjenester i bekjempelsen av viruset. Hotell finnes i hver eneste krok i landet, noe som igjen gjør hotell-instituttet svært egnet til krisehjelp i en beredskapssituasjon. Sånn sett belyste pandemien hvor viktig det er med overnattingskapasitet som kan innkvartere store grupper med mennesker raskt i hele landet. Hoteller er og en god avlastning for helsevesenet ved å både holde smitten nede gjennom trygge karantenefasiliteter og gjennom å frigi sengeplasser på sykehus.

Imidlertid gjorde pandemien det også veldig tydelig at man trenger å ta større hensyn til beredskapshotells bemanning i en krisesituasjon. Omtrent samtlige hotell i Norge permitterte hele eller deler av staben i dagene rundt 12.mars 2020. Dette inkluderte de hotell som har avtale med kommunene om å være i beredskap. Dette innebar at dersom noe hadde skjedd som gjorde at man raskt trengte et beredskapshotell, ville disse ikke hatt noen bemanning ut over daglig leder/direktør. NHO Reiseliv mener at man bør få på plass en ordning som sikrer at beredskapshotellene har bemanning også om det inntreffer scenarioer som gjør det naturlig å permittere staben.

Karantenehotell og andre ordninger hvor man benytter hotell til innkvartering.

Beredskapskontraktene med hotellene kan med fordel opprettes som en [dynamisk innkjøpsordning](#), hvor alle hotell som ønsker kan forhåndskvalifisere seg i henhold til kommunen eller annen aktuell offentlig myndighets kvalifikasjonskrav, som da raskt kan avropes i den elektroniske portalen når behovet melder seg. En slik ordning vil kunne spare begge parter for mye arbeid og vil kunne avklares raskere enn tradisjonelle rammeavtaler. Hotellet trenger kun legge inn sine opplysninger én gang (sett bort ifra evt. endringer av antall rom, fasiliteter etc.) og informasjonen vil da kunne hentes ut av alle offentlige etater som er del av systemet. Det offentlige vil raskt kunne legge inn det umiddelbare behovet de har når situasjonen oppstår, å få opp alle forhåndskvalifiserte tilbydere som kan dekke behovet. Kapasiteten må som i tradisjonelle avtaler avklares ved avrop."

Bordservering: nødvendig med tidsbegrensning

Regjeringen skriver at den vil vurdere bordservering ved skjenking av alkohol. NHO Reiseliv har tidligere spilt inn til departementet at bordservering kan tidsgrenses til for eksempel kun krav om bordservering etter et gitt tidspunkt, for eksempel kl 22.00 (eller før). Det fremstår som lite virkningsfullt at man på dag og ettermiddagen kan ta med seg mat og mineralvann fra for eksempel en serveringsdisk og til sitt tildelte bord, mens en halvliter øl må stå igjen på disken og bringes til bordet at en servitør. Foruten å være kostnadsdrivende,

må smitteverneffekten antas å være minimal eller ikke til stede. Det er ikke mer smittsomt å bære en halvliter øl til sitt bord, enn å bære en Farris. Dersom hensikten er å få gjestene til å sitte rundt bordet i stedet for å bevege seg rundt i lokalet, bør forskriften utformes på en annen måte. Man kan for eksempel opprettholde regelen om at det skal være sitteplasser til alle, eventuelt presisere at alkoholkonsum skal skje ved sitteplass eller ved bordet. Som nevnt er da en aktuell mellomposisjon kan være å oppheve kravet om bordservering frem til kl. 22.00.

Definisjon tilsvarende nære vs i samme følge.

I tiltaksplanen står det også "Serveringsstedet skal sørge for at alle kan holde 1 meter avstand til andre enn husstands-medlemmer og tilsvarende nære." Her ønsker vi å løfte frem formuleringen "i samme følge". "I samme følge" ble tatt inn i Covid-19 forskriften i forbindelse med gjennomføringen av koronasertifikatarrangement i sommer. For å komme inn på den type arrangement måtte deltagerne være vaksinerede eller testet negativt på forhånd. Altså en sammenliknbar situasjon som vi vil ha fremover, grunnet at alle som vil er fullvaksinerte eller gjennomlevd infeksjon. Formuleringen ble tatt inn i § 13e siste avsnitt hvor det stod:

"Det kreves ikke at personer som er beskyttet jf. § 3 fjerde ledd, skal kunne holde minst 1 meters avstand fra andre personer i samme følge, med unntak av personer i samme følge som er ubeskyttet og i en risikogruppe".

En slik formulering innebærer at de gruppene som ankommer stedet sammen ikke trenger å ha en meter avstand mellom hverandre. For eksempel en gruppe med kollegaer eller en gruppe med venner. En slik formulering må også tolkes i lys av formålet, slik at dette ikke innebærer at en gruppe på 100 kunne ankomme sammen i "samme følge". Hvis "tilsvarende nære" byttes ut med "i samme følge", har det flere fordeler. For det første er det en kjent ordlyd. For det andre innebærer det da at serveringsstedene ikke må dekke opp til en meter avstand for de som sitter rundt samme bord.

Vi og serveringsstedene er helt innforstått med at det må selvsagt likevel være 1 meter avstand mellom bordene og det er også helt ok med krav om munnbind hvis man beveger seg i lokalet, noe som er hensiktsmessig i smittevernsammenheng. Dette har dermed stor praktisk og økonomisk betydning for serveringsstedene.

På moderat, høyt og svært høyt tiltaksnivå er det oppgitt at det skal forskriftsfestes "smittevern-faglig forsvarlig drift". Dette har vært et uttrykt som har hatt litt ulike definisjoner, men under store deler av pandemien har definisjonen inneholdt et krav om å sørge for at gjestene kan holde 1 meter avstand. Samtidig angis det en generell *anbefaling* om 1 meter avstand på disse tiltaksnivåene. Vi er bekymret for at man ved å forskriftsfeste smittevern-faglig forsvarlig drift, allerede på moderat nivå pålegger serveringsstedene å sørge for 1 meter avstand. Vi ønsker å påpeke at det er stor forskjell på å forskriftsfeste 1 meter på serveringssteder og å anbefale befolkningen å holde 1 meter avstand.

Definisjoner og ordbruk

I Beredskapsplanen skisserer man ulike nivåer av lavt/moderat/høyt. Men hva er definisjonene på disse ulike nivåene? At det er såpass uklart bidrar til uforutsigbarhet, men dette kan enkelt løses om det legges opp til regelmessig kontakt i normaltilstanden, og hyppig kontakt om man opplever en smitteoppblomstring.

Vi ser også helst at myndighetene i stedet for ordet skjenkestopp bruker begrepet "begrense skjenketid", som er en mer presis beskrivelse av tiltaket.

Koronasertifikat

Departementet skriver "Bruk av koronasertifikat vil bli vurdert som dokumentasjon ved innføring av ulike smitteverntiltak som er listet opp i tabellen." Vi mener at man må være raskt ute om smittesituasjonen forverrer seg med å gi klarsignal til konferanser, restauranter, arrangementer og liknende tillatelse til å gjennomføre planlagte hendelser med koronasertifikat i henhold til de regler som gjelder for det, i stedet for samme begrensninger på alle.

Forlengelse av planen

Ser Regjeringen for seg at denne planen skal forlenges/videreføres i også mot 2024/25? Og blir det en ny høringsrunde da?